

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

614.76

Hely

Idő

"1913"

Személy

Helyszám

Szerző *Berczik Á.*Cím *Virágos Budapest - Szemetes Budapest.*Forrás: *Budapesti hírlap*

Bp. 1913 4/22

NAPIHIREK.

Virágos Budapest. — Szemetes Budapest.

Írta **Berczik Árpád.**

A minisztérium háromezer koronát utalványozott a *Virágos Budapest* egyesületnek olyanok jutalmazására, a kik ablakaikat és erkélyeiket legszebben fölvirágozzák.

Lelkes örömmel lépdeltem végig szeretett és kedvelt szék- és fővárosom utcáit és élénk képzeletem lángolásában már keleti virágdíszben láttam pompázni ablakainkat, — midőn történetesen a földre tekintve — azt kellett tapasztalnom, hogy a mi virágos lesz — odafenn, az már most szemetes — idelelni!

Valljuk be — igenis — valljuk be és ne tagadjuk, hogy szeretett és kedvelt szék- és fővárosunk a szemetesség tekintetében a nagyvárosok közt elől jár.

Valljuk be és legyünk büszkék rá, hogy igenis valamiben előljárunk, ha nem is a tisztaság dolgában.

Pedig a város a maga részéről mindent megtesz, hogy Budapest a tisztaság pálmájával dicsekedhessék. Seprik és locsolják, a felnőtt sepregetők és seprőgyerekek egész raja fáradozik azon egész áldott nap, hogy az ország szívet sepregesse és tisztogassa, de hiábavaló — sőt kárba vész becsületes és lelkes hivatástól duzzadó tisztálkodási művelete, mert a mi derék közönségünk mindennemű érzékkel bőven el van látva, csak éppen a köztisztasági osztálynak esküdt ellensége.

A budapesti ember, ha végigögyeleg, balag, baktat, kószál vagy sétál az utcákon, imígyen gondolkodik:

— Micsoda? Te, köztisztasági osztály, engem meg akarsz akadályozni egyéni szabadságom kifejtésében? Van-e szebb, nemesebb és emberibb hivatás, mint a papiros és narancshéj-hajigálása? S legyen szabad kimondanom:

Képzeltető-e gyalázatosabb merénylet az egyéni szabadság ellen, mint hogy létezzék hatóság, mely engem a szemetelés velem született jogától meg akarjon fosztani? Mire való az idegenforgalom, ha nem arra, hogy angliusok, taliánok, amerikaiak, germánok és szlávok csodálhassák azt, hogy a budapesti ember mennyi munkát tud adni a köztisztaság porkolábjainak? Söprögesetek csak — én, t. i. a közönség, megmutatom, hogy hiába söprögettek, mert mihelyt egy utcasarok tiszta, én gondoskodom róla, hogy teli szemeteljem. Azt a közmondást, hogy ki-ki seperjen a maga ajtaja előtt, nem az én számomra találták föl.

Ez a budapesti ember jellege s ezt rányomja a mi édes Budapestünkre. Majd hogy ő hozzájáruljon a főváros díszéhez, melynek alapja a tisztaság! Nem evett se bolond, se másfajta gombát!

Mire való a villámos vasut, ha nem arra, hogy bárcákat adjon ki, melyeket szét lehessen szórni?

Tán ki fog a Magyar Tudományos Akadémia valamikor díjat tüzni arra a pályakérdésre: „Mi összefüggés van a budapesti lélek s a villámos lélek s a villámos vasut bárcáinak szétszórása közt magasb szemetelési szempontból?” Továbbá: „Miért nem szórták szét a régi asszirok és főniciaiak a villámos-bárcákat s miért válik ki éppen Budapest ebben a tekintetben más nagyvárosok, kivált Ninive, Babilon, Bécs, Frankfurt és Berlin között?” Végül mint harmadik pályakérdés: „Miért hajigálnak szét a Rákóczi-ut és Kossuth-Lajos-utca torkolatánál több villámos-bárcát egy órában, mint Bécsben két év leforgása alatt?”

Ezeknek a más egyéb köztisztasági kérdéseknek megvitatására szóba álltam egy becsületes utcaseprővel s köztünk a következő párbeszéd fejlődött ki:

— T. c. utcaseprő ur!
— Uram, állok rendelkezésére.
— Megenged uraságod néhány, az ügy mélyébe bevilágító, ha tán indiszkrét kérdést?
— Kétséggel. Egy földadata öntudatától eltelt utcaseprő készséggel szolgál a szakmájába vágó mindennemű fölvilágosítással.

— Noshát, mit gondol t. utcaseprő ur ama szokásról, hogy holmi kifutók — magyarul *boyok* — reklámcédulákat osztogatnak szét, a járó-kelő közönség azokat elfogadja, de rögtön el is hajigálja, úgy hogy a nagynehezen tisztára söprött utcát azonnal egész papírréteggel borítja el. Nem gondolja-e, t. utcaseprő ur, hogy a rendőrségnek szabadságában állana ezt a cédulázgatást eltüntetni, hogy ekképpen a főváros tisztaságát tehetsége szerint előmozdítsa?

Az utcaseprő mély tüzi, értelmes pillantást vetített rám és pipájából büdösen bodorfüstfelhőket gomolyítva az orrom alá, szakvéleményét „leadta.”

— Nézetem találkozok uraságod nézetével, a mennyiben a rendőrség csakugyan kiterjeszhetné hatáskörét erre a kérdésre is, sőt felöllehetné bokros teendői sorozatába ezt a tilalmat is.

Nagyon meg voltam illetődve, hogy nézetem ilyen szaktekintélynek — a milyen az utcaseprő ebben az irányban — véleményével találkozott.

Az utcaseprőt figyelő hallgatásom felbátorította és buzditotta, hogy lelkületének szemetes ládáját fenéig kiürítse.

— Tessék elhinni, nem nyereszkeségből lettem utcaseprő, hanem igazi hivatás vezetett erre a pályára. Ha nyereszkesései ösztön lakoznék bennem, — inkább lettem volna Titta Ruffo vagy Karuzó, a mennyiben értesülésem szerint a világhírű tenoristák külömb díjazásban részesülnek, mint mi budapesti utcaseprők.

Ez igazságtalanság, mert a tisztaság örei egy-
uttal a közegészségügynek hathatósan szolgál-
nak, de egyelőre legalább bele kell törődnünk...
Legyen szabad a költőre hivatkoznom. Ugyanis
én a Gizella-téren Vörösmarty-szobra körül so-
kat és sokáig sepregettem, e szerint szabadon e
nagy költőnk után mondhatom, hogy tán „el-
jön egy jobb kor, mely után buzgó imádság
epedez az utcaseprők ajakán“, a mikor tudni-
illik fizetésünket föl fogják emelni.

Vettem észre, hogy az utcaseprő kissé eltér
a tárgytól és vissza akartam terelni.

Ő azonban maga is észrevette és meg-
előzött.

— Bocsánat e kis kitérésért. Visszakerül-
tem már. Én igenis szenvedelemből lettem utca-

seprővé. Annak születtem, mert már gyerek-
koromban fájt ifju lelkemnek, hogy a főváros
nem foglalja el a tisztaság tekintetében az őt
megillető helyet. Már négy éves koromban akar-
tam érkezést írni arról, hogy a köztisztaság az
idegenforgalommal szoros kapcsolatban áll, mert
az idegennek kedvező véleménye csak úgy lehet
rólunk, ha nem vagyunk szutykosak. A tiszta-
ság és tisztátlanság, hogy úgy mondjam — „tisz-
tán“ egyéni kérdés. Vannak tiszta emberek és
piszkosak. Vannak tiszta és nem tiszta nemze-
tek, országok és városok. A kelet piszkos (Ja-
pánország kivételével), a nyugat tiszta. Az a kér-
dés, hová akarunk tartozni.

Diadalmas mosollyal húzta alá utcaseprő
barátom ezt a befejezést.

De még hozzátette:

— A ki Budapest emelkedését óhajtja, a
ki nem kívánja, hogy a testvérfőváros a „leg-
szutykosabb“ előnevet vivja ki magának, az
működjék közre, hogy tisztán tartassék. Hölgyet
és várost a tisztaság után ítélik meg és el. Én
csak igénytelen utcaseprő vagyok, de egyik
szerve volnék a társadalmi gépezetnek s mint
ilyen tiltakozó szavamat emelem föl mindazok
ellen, a kik a köztisztaság ellen vétenek. Ne
higyje uram, hogy ez lustaság s hogy azért óhaj-
tom a tisztaságot a közönség részéről, mert mi-
nél kevesebbet akarok seperni. Nem — nem —
és százszor nem... Én szívesen seprek. Hiszen
bizonyos, hogy utcaseprőnek hübb élettársa,
mint a seprője, csakugyan nincs. De azt is val-
lom, hogy ha a közönség tiszta is, marad még a
seprőnek elég dolga.

Megakadt egy percre s én fölhasználtam
a szünetet arra, hogy becses figyelmét a hatóság
intézkedéseire föl hívjam...

Hévvvel kapta föl az eszmét.

— A hatóság megteszi a magáét, csak a
közönség nem teszi meg. Ime a vaskosarak, me-
lyeket fölállítottak, hogy a közönség ne a földre,
hanem a kosarakba hajigálja a narancshéját,
csizmatalpakát, rongyokat és villámos jegyeket.
De a vaskosarakban rejlő finom célzatot mind-

ket nembeli polgártársaink egyáltalán nem ér-
tették meg. Azt hiszik, — úgy látom — a ható-
ság azért állította föl a kosarakat, hogy a szemet-
tet azok mellé és köré hajigálják. Már arra is
gondoltam, hogy a mostan fölállítandó közleke-
dési rendőrségre bizhám a közönség tisztasági
kinevelését.

Elnevettem magamat.

— Nem rossz gondolat! A közönséget csak-
ugyan nevelni kell. Bécsben a rendőrség nevelte
ki a közönséget arra, hogy az emberek az utcai
forgalom megkönnyítésére ne össze-vissza, rend-
szertelenül járjanak-keljenek, hanem egyik
irányban jobbra — a másikban balra. Német-
országban a „szabadkőpés“-t a tudóvész terjesz-
tése miatt hasonlóképp a rendőrség üldözi.
Mondhatnék még több példát is.

— Köszönöm uram, beérem ennyivel is!
S örülök, hogy ön sem ellenzi azt, a mit köztisz-
tasági nevelésnek neveznék, s a mire a buda-
pesti embernek nagy szüksége van. Már az isko-
lában kellene a gyereket kitanítani, viseltessék
tisztellett az utca tisztasága iránt. A nálunk ma
már jelszóvá lett „kulturának“ egyik ismerte-
tője a tisztaság. Se az ember, se az utca ne
legyen szutykos. Járuljon ahhoz mindenki, a ki
magát művelt embernek akarja tartani... De
bocsánat, uram, talán kissé sok időt is pocsó-
koltam el... Nézze csak, mennyi papirost haji-
gáltak szét ezalatt... Megyek munkámra! Még
csak egyet mondok bucsura: nem az ablakok
fölvirágzása az első kérdés — hanem az utcai
tisztaság. Virágos ablak, szemetes utca — furcsa
ellentét. Olyan nemzetre vall, mely a cifraságot
kedveli inkább, mint a rendet.

Kezet fogtam a derék utcaseprővel s ő egy
méla tekintettel vette kezébe a seprőt.

Utána néztem.

Élelkekkel, meggyőződéssel seper és hogy
stilszerű legyen, azt fütyülte hozzá, hogy: „Sep-
rik a pápai utcát!“

U. i. Tisztelt utcaseprő barátom! Multkori
élvezetes társalgásunk után elvesztettem szem-
elől s mivel a lakcímét nem tudom, kénytelen
vagyok ezen a már nem szokatlan uton és mó-
don hozni tudomására a következő esetet, mely-
ről épp most értesültem. Kétségkívül nagyon
fogja érdekelni, mert ez a kis történet is mu-
tatja, hogy a közönséget tisztaságra nevelni kell
s ez a nevelés a rendőrség föladata, természet-
esen csak úgy, ha ez a rendőrség nyugodtan és
tapintatosan teljesíti hivatását.

A berlini rendőrségről szól az ének.

Hőse egy magyar ifju, a ki Berlinbe kerül,
az *Unter den Linden* egyik legelső szállójában
fogad lakást és ebéd után kikönyökölve az abla-
kon — a harmadik emeletről elnézegeti a járó-
kelőket.

Miközben cigarettázik.

S természetesen, a cigaretta hamuját le-
szórja.

Miért is ne szórhatná le?

Hazájának törvényeibe ez nem ütközik.

Meg is szokta otthon Budapesten.

Aztán a harmadik emeletről miért ne ver-
hetné le a hamut?

De ime — mi történik?

Egyszerre megnyílik az ajtó és a teremben
ott terem egy rendőr. A ki a legnagyobb nyu-
galommal és illedelemmel tudtára adja, hogy
egy idő óta figyel az utcáról az ő cigarettá-
zását és hamuleverését, mivel pedig ez tilos a
porosz fővárosban — szíveskedjék őt márka
büntetést fizetni.

Azzal föntebb jelzett nyugalmával kihuz
a zsebéből egy kis könyvecskét, abból kiszakít
egy lapot és kiállítja a nyugtát az öt márkáról.

A magyar kifizeti, a rendőr illedelmesen
köszön és ellép.

S a lelkes magyar ifju öt márkáért meg-
tanulta, hogy az utcai járókelők kalapjára szí-
var- és cigarettahamut leszórni tilos. — még
hamvazószerdán is.